

Tämä on Energiviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av
Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the
Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

Dokumentet är daterat: 03.06.2019

The document is dated:

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tarvo Siukola

Pvm / Datum / Date: 03.06.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 03.06.2019

 Tämä paketti koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoituksset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta paket består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

[Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

[THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >](#)

Energiaviraston ohjeistus sähköverkonhaltijoiden varautumis- ja valmiussuunnittelusta

1.1 Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Sähkömarkkinalain (588/2013) 28 §:n mukaan

Verkonhaltijan on asianmukaisella suunnittelulla varauduttava sähköverkkonsa kohdistuvien normaaliojen häiriötilanteisiin, sähköjärjestelmässä ilmenevien sähkönsaannin häiriöiden edellyttämien säännöstelytoimenpiteiden täytäntöönpanoon ja valmislaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin. Verkonhaltijan on laadittava varautumissuunnitelma sekä osallistuttava tarpeellisessa laajuudessa huoltovarmuuden turvaamiseen tähtäävään valmiussuunnittelun. Varautumissuunnitelma on päivitettyvä vähintään kolmessa vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea yhteiskunnan johdamisen ja turvalisuuden, väestön toimeentulon sekä elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamiseksi tarpeellista sähköverkkojen toiminnan sekä sähkönsiirron ja -jakelun järjestelyä.

Varautumissuunnitelma ja siihen tehtävät muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa varautumissuunnitelman vastaanottamisesta vaatia verkonhaltijaa tekemään siihen muutoksia, jos se ei täytä säädettyjä vaatimuksia.

Edelleen sähkömarkkinalain 29 a §:n mukaan

Verkonhaltijan on huolehdittava käyttämiinsä viestintäverkkoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvien riskien hallinnasta.

Sähkömarkkinalain 29 a §:n esitöiden mukaisesti tietoturvariskienhallinta on tehtävä dokumentoidusti ja dokumentointi voidaan ottaa osaksi 28 §:ssä tarkoitettua varautumissuunnitelmaa. Energiaviraston valvonta on 29 a §:n osalta sinänsä jälkivalvontaa. Tietoturvariskien hallinta liittyy kuitenkin olennaisesti verkonhaltijan varautumissuunnittelun ja siksi varautumissuunnitelmassa on tuotava esille tietoturvariskienhallinnan perusperiaatteet ja toimintamallit.

1.2 Vaadittu sisältö ja aikataulu

Verkonhaltijoiden katsotaan täyttävän sähkömarkkinalain 28 §:n mukaiset velvoitteet toimittamalla Energiavirastolle:

- 1) Varautumissuunnitelman, jonka mukaisesti verkonhaltija varautuu sähköverkkoon kohdistuvien normaaliojen häiriötilanteisiin;

- 2) Valmiussuunnitelman, jonka mukaisesti verkonhaltija varautuu valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin;
- 3) Varautumissuunnitelman ja valmiussuunnitelman pohjalta täytetyn SÄHKÖ-KOTKA-työkalun, jolla verkonhaltija arvioi oman varautumisensa tasoa varautumisen eri osa-alueilla. Työkalussa asetetaan myös kehittämistavoitteet seuraavan kolmen vuoden jaksolle. SÄHKÖKOTKA-työkalu on ladattavissa Huoltovarmuuskeskuksen extranetistä osoitteesta: <https://extranet.huoltovarmuus.fi/>. **SÄHKÖKOTKA-työkalusta pyydetään toimittamaan seuraavat tiedostot:**
- a. Raportti pdf-muodossa**
 - b. Keskustelumuistio pdf-muodossa**
 - c. Vastausdata Excel-muodossa**

VAIHE 4: Paina Raportti näytölle-painiketta jolloin saat raportin näytölle nähtäväksi. Voit tulostaa raportin halutessasi. Samalla tavalla saat Keskustelumuistio näytölle-painikkeella Keskustelumuiston nähtäväksi ja tulostettavaksi. Raportin käsittelyn jälkeen siirry viimeiseen	RAPORTTI-sivu	<= Paluu toimenpiteisiin	Raportti näytölle
VAIHE 5: Tallenna asiakirja lopuksi haluamaasi paikkaan Tiedosto-valikon tallennuskomennolla. Tarvittaessa voit Datan tallennus -painikkeella siirtää arvioinnin tulokset erilliseen Excel-työkirjaan. Tallenna tämä työkirja tarvittaessa annetun ohjeen mukaisesti.			
Paluu toimenpiteisiin -painikkeella pääset takaisin muokkaamaan kirjoittamiasi toimenpiteitä. Jos teet muutoksia toimenpiteisiin, sinun täytyy tehdä uudestaan myös vaiheet 4 ja 5.	Keskustelumuistio näytölle	=>	Datan tallennus

Kuva 1. SÄHKÖKOTKA 2017 -työkalun rapporttisivu.

Pyydetty SÄHKÖKOTKA-tiedostot löytyvät työkalun rapporttisivulta kuvan 1. mukaisten "Raportti näytölle", "Keskustelumuistio näytölle" ja "Datan tallennus" painikkeiden takaa. (Päivitetty 3.6.2019)

Energiavirasto on valmistellut verkonhaltijoiden varautumis- ja valmiussuunnitelun tueksi liitteenä olevat mallipohja-asiakirjat.

Useimpien verkonhaltijoiden suurimmat sähköjakelua uhkaavat riskit painottuvat yhä myrskyihin ja lumikuormiin, joten kesäkuussa 2019 toimitettavan varautumissuunnitelman painopisteen odotetaan olevan sääilmöiden aiheuttamien suurhäiriöiden varalle ennakolta tehdyissä varautumistoimenpiteissä sekä suurhäiriöiden varalle suunnitelluissa toimintamalleissa. Tämä on pyritty huomioimaan myös varautumissuunnitelman mallipohjassa. Sähkömarkkinalain 51 §:n mukaisten toiminnan laatuvaatimusten vaatimien toimenpiteiden edetessä sääilmöiden vaikutus sähköjakeluun tulee kuitenkin pienemään tulevin vuosina. Samanaikaisesti esimerkiksi tietoturvaan liittyvät uhat ovat kasvamassa entisestään, joten varautumissuunnittelua on jatkossa kehitettävä aiempaa laaja-alaisemmaksi.

Vaaditut suunnitelmat on sähkömarkkinalain mukaisesti toimitettava Energiavirastolle 30.6.2019 mennessä. Tämän jälkeen suunnitelmaa on päivitetävä vähintään kerran kolmessa vuodessa ja silloin, kun olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

1.3 Tietojen julkisuus

Varautumissuunnitelmat ja valmiussuunnitelmat ovat julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 7 ja 8 kohtien mukaisesti kokonaisuudessaan salassa pidettäviä.

Sähköverkonhaltijoiden varautumissuunnittelua valvovana viranomaisena Energia-virasto määrittelee salassa pidettävän tiedon suojaustason tapauskohtaisesti tiedon salassa pidettävyyden mukaisesti. Suunnitelmiin ei ole syytä sisällyttää tarpeettomasti sellaista salassa pidettävää tietoa, jonka paljastuminen voi aiheuttaa vahinkoa "salassapitosäännökssä tarkoitettulle yleisille tai yksityisille eduille ja oikeuksille". Varautumissuunnitelmaan ei esimerkiksi ole syytä yksilöidä vastuuhenkilöiden nimiä vaan tehtävä nimikkeet riittävät.¹

1.4 Mallipohjan soveltaminen

Mallipohja on luotu SÄHKÖKOTKA 2017 -itsearvointityökalun kysyyskysymysten pohjalta siten, että mallipohjan otsikkotasot vastaavat pääsääntöisesti kysyyskysymysten asettelua. Mallipohjen otsikoihin on merkattu kysymyksen sijainti SÄHKÖKOTKA-työkalussa merkinnällä (SK #).

Mallipohja otsikoinneen on vapaasti muokattavissa yrityksen tarpeisiin. Mallipohjan käyttö ei myöskään ole pakollista vaan verkonhaltija voi halutessaan tehdä täysin vapaamuotoisen suunnitelman. Olennaista on, että varautumissuunnitelmasta tulee toimiva kokonaisuus, joka sisältää SÄHKÖKOTKA-työkaluun perustuvassa mallipohjassa esitettyt asiat.

Varautumissuunnittelun valvonnan helpottamiseksi verkonhaltijan tulee esittää SÄHKÖKOTKA-työkalun kysymyskohtaisessa kommenttikentässä (kuva 2), missä kohdassa vapaamuotoista suunnitelmaa kyseiseen kysymykseen on vastaus sekä käyttää varautumissuunnitelmassaan yllä esitettyä merkintätapaa (SK #).

2. HÄIRIÖTILANTEIDEN HALLINAN VASTUUT JA JÄRJESTELYT	Vastaus	Painoarvo	Indeksi	Keskustelu / kommentti
Yhtiön toiminnan riskien analysointi	Ei koske	5	-	

Kuva 2. SÄHKÖKOTKA 2017 -työkalun kommenttikenttä.

Kaikkia mallipohjan tekstejä tulee muokata sähköverkonhaltijan tarpeiden mukaisesti. Kysymysmuodossa oleviin teksteihin ei ole tarkoitus vastata sellaisenaan vaan niiden tarkoitus on tuoda esille asioita, joita varautumissuunnitelmassa odotetaan olevan.

Varautumissuunnitelmaan voi linkittää muita varautumiseen liittyviä dokumentteja etenkin, jos näitä ylläpidetään erikseen. Esimerkiksi vastuuhenkilötä, yhteystietoja ja muita usein päivitettyä tietoja voidaan ylläpitää erillisissä dokumenteissa, joihin varautumissuunnitelmassa viitataan. Vastaavasti varautumiseen liittyviä asioita on suotavaa jakaa pienempiin kokonaisuksiin. Esimerkiksi riskiarviota tai tietoturvapolitiikkaa ei ole tarkoituksenmukaista kokonaisuudessaan sisällyttää varautumissuunnitelmaan vaan niitä on suotavampaa ylläpitää erillisinä

¹ Valtioneuvoston asetus tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa 681/2010 9 §.

liitteinä, joihin varautumissuunnitelmassa viitataan. Näin varautumissuunnitelmasta ei muodostu liian isoa kokonaisuutta. Tällaisia yksityiskohtaisimpia liitteitä ei toimiteta Energiavirastolle varautumissuunnitelman yhteydessä vaan ainoastaan erikseen pyydettääessä.

1.5 Suunnitelmien toimittaminen Energiavirastolle

Suunnitelmat pyydetään toimittamaan Energiavirastoon turvapostilla osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi sekä kopiona tarvo.siu-kola@energiavirasto.fi. Mikäli yrityksellänne ei ole käytössä turvapostipalvelua, voitte hyödyntää Energiaviraston turvapostipalvelua. Ole tällöin yhteydessä Tarvo Siukolaan sähköpostitse tai puhelimitse (puh. +358 295 050 074).

Suunnitelman voi vaihtoehtoisesti toimittaa kirjattuna kirjeenä osoitteeseen: Energiavirasto, Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki. (Päivitetty 3.6.2019)

Liitteet Varautumissuunnitelman mallipohja
 Valmiussuunnitelman mallipohja